

PROJEKT

USTAWA

z dnia ... 2025 r.

o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

„11a) poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych – licencjonowane amatorskie działania mające na celu znalezienie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych;”;

2) po rozdziale 4 dodaje się rozdział 4a w brzmieniu:

„Rozdział 4a Licencje na poszukiwania zabytków

Art. 50a. 1. Prowadzenie poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych powinno odbywać się w interesie społecznym, przy poszanowaniu własności prywatnej, a także nie może naruszać przepisów regulujących ochronę dziedzictwa kulturowego oraz ochronę środowiska naturalnego lub stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, zbiór standardów w zakresie sposobu prowadzenia poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, uwzględniając w szczególności:

- 1) prawidłowe, zgodne z zasadami aktualnej wiedzy archeologicznej, metody i techniczne warunki prowadzenia poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych,
- 2) zasady dokumentowania przebiegu i wyników poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych,
- 3) dopuszczalne sposoby postępowania z zabytkami lub dobrami kultury znalezionymi w toku poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych

– mając na względzie ujednolicenie sposobów i metod prowadzenia poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych w sposób zapewniający należyłą ochronę dziedzictwa kulturowego przed utratą lub zniszczeniem.

Art. 50b. 1. Poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych wymaga uzyskania licencji, zwanej dalej „licencją”.

2. Licencja jest udzielana w drodze decyzji administracyjnej, wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu osoby fizycznej, która ubiega się o udzielenie licencji.

3. Licencji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 1 rok i nie dłuższy niż 5 lat od dnia udzielenia licencji, uwzględniając termin ważności licencji wskazany we wniosku, o którym mowa w art. 50d.

Art. 50c. 1. Licencja może zostać udzielona osobie fizycznej, która:

- 1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w rozdziale 11, przestępstwa przeciwko mieniu lub przestępstwa z art. 125, art. 126a, art. 255, art. 256, art. 258, art. 261, art. 262, art. 263 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 i 1907), przestępstwa z art. 55 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102), przestępstwa z art. 34a ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385), przestępstwa z art. 29a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1632), przestępstwa z art. 52, art. 53, art. 54 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164), lub nie była ukarana za wykroczenia określone w rozdziale 11, wykroczenia z art. 51 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2024 r. poz. 485), wykroczenia z art. 18 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576), wykroczenia z art. 9 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2337) lub wykroczenia z art. 19 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- 2) daje rękojmię, że:

- a) prowadzone poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych nie spowodują ryzyka zniszczenia, uszkodzenia, kradzieży, zaginięcia lub nielegalnego wywiezienia za granicę zabytku ruchomego lub dobra kultury,
 - b) poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych będą prowadzone przy poszanowaniu własności prywatnej, a także nie będą naruszać przepisów regulujących ochronę dziedzictwa kulturowego oraz ochronę środowiska naturalnego oraz stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego;
- 3) odbyła szkolenie, o którym mowa w art. 50g;
 - 4) posiada ubezpieczenie od szkód wyrządzonych w wyniku poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych;
 - 5) wniosła opłatę na fundusz, o którym mowa w art. 83c, w wysokości 2000 zł za każde rozpoczęte 12 miesięcy ważności licencji.

2. Opłata, o której mowa w ust. 1 pkt 5, podlega waloryzacji. Wskaźnik waloryzacji ustala się jako iloczyn podzielonych przez 100 wartości średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem określanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674), wynoszący co najmniej 1,1 w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnia waloryzacja, do roku poprzedzającego termin waloryzacji, a w przypadku waloryzacji dokonywanej po raz pierwszy, w okresie od roku 2025 do roku poprzedzającego termin waloryzacji.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do końca marca roku, w którym jest dokonywana waloryzacja, wysokość wskaźnika waloryzacji ustalonego na zasadach określonych w ust. 2.

Art. 50d. 1. Licencji udziela wojewódzki konserwator zabytków na wniosek osoby fizycznej, złożony w formie pisemnej, w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, po wniesieniu opłaty, o której mowa w art. 50c ust 1 pkt 5.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko, adres, numer PESEL lub numer innego dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL;
- 2) wskazanie terminu ważności licencji.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego opatrzone datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku, w zakresie przestępstw określonych w art. 50c ust. 1 pkt 1;
- 2) oświadczenie, że nie toczy się oraz w okresie 5 lat od złożenia wniosku nie toczyło się przeciwko wnioskodawcy postępowanie karne o przestępstwa, o których mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 i 1907); składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń;
- 3) zaświadczenie potwierdzające, że wnioskodawca odbył szkolenie, o którym mowa w art. 50g;
- 4) dokument poświadczający ubezpieczenie od szkód wyrządzonych w wyniku poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych w okresie ważności licencji;
- 5) potwierdzenie wniesienia opłaty, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 5.

Art. 50e. 1. Wojewódzki konserwator zabytków, który udzielił licencji, przekazuje niezwłocznie informację, zawierającą imię i nazwisko wnioskodawcy oraz termin ważności licencji, ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w celu jej ewidencjonowania w trybie i na zasadach, o których mowa w ust. 2-4.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi, aktualizuje i udostępnia na stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej ewidencję licencji.

3. Ewidencja, o której mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) imię i nazwisko osoby, której udzielono licencji;
- 2) nadany licencji numer ewidencyjny;
- 3) termin ważności licencji;
- 4) informację o cofnięciu lub zawieszeniu licencji.

4. Ewidencja, o której mowa w ust. 2, jest jawna i powszechnie dostępna.

5. Informację, o której mowa w ust. 3 pkt 1, usuwa się z ewidencji w terminie 14 dni od wygaśnięcia lub cofnięcia licencji.

Art. 50f. 1. Wojewódzki konserwator zabytków cofa licencję, w drodze decyzji, jeżeli wyszły na jaw nowe fakty i okoliczności świadczące, że wnioskodawca nie daje rękojmi, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 2.

2. W przypadku gdy wyjdą na jaw nowe fakty i okoliczności, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków zawiesza licencję, w drodze postanowienia, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie wygasa po upływie 3 miesięcy od dnia jego doręczenia, jeżeli w tym terminie wojewódzki konserwator zabytków nie cofnie licencji.

3. O cofnięciu lub zawieszeniu licencji wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w celu ujęcia tej informacji w ewidencji, o której mowa w art. 50e, a także w rejestrze poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1.

4. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, tryb składania wniosków, o których mowa w art. 50d, a także udzielenia, cofania i zawieszania licencji, kierując się potrzebą ujednolicenia dokumentów oraz koniecznością zapewnienia ochrony poszukiwanym ukrytym lub porzuconym zabytkom ruchomym.

Art. 50g. 1. Generalny Konserwator Zabytków wyznacza instytucję kultury wyspecjalizowaną w opiece nad zabytkami, która prowadzi wymagane szkolenie, kończące się egzaminem i niezbędne do uzyskania licencji zgodnie z art. 50c ust. 1 pkt 3.

2. Instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami, o której mowa w ust. 1, ustala wysokość opłat za szkolenie, w tym za egzamin, uwzględniając poniesione koszty.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wymagania w zakresie szkolenia, o którym mowa w ust. 1, w tym szczegółową tematykę i formę przeprowadzanych zajęć, a także zasady przeprowadzania egzaminu, mając na względzie:

- 1) zapewnienie właściwego poziomu wyszkolenia osób, które zamierzają prowadzić poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych;
- 2) wymogi dotyczące prowadzenia poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, określone w art. 50a ust. 1.”;

3) po art. 83b dodaje się art. 83c w brzmieniu:

„Art. 83c. 1. Tworzy się Fundusz Poszukiwań Ukrytych lub Porzuconych Zabytków Ruchomych, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

2. Fundusz Poszukiwań Ukrytych lub Porzuconych Zabytków Ruchomych jest państwowym funduszem celowym.

3. Przychodem Funduszu Poszukiwań Ukrytych lub Porzuconych Zabytków Ruchomych są wpływy z opłat, o których mowa w art. 50c ust. 1 pkt 5, oraz kar pieniężnych, o których mowa w art. 107ea.

4. Środki Funduszu Poszukiwań Ukrytych lub Porzuconych Zabytków Ruchomych są przeznaczane na:

- 1) zakładanie, aktualizację i modernizację rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1, oraz aplikacji mobilnej, o której mowa w art. 36b ust. 2,
- 2) zakup urządzeń i wyposażenia lokali niezbędnych do prowadzenia rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1,
- 3) podnoszenie kwalifikacji pracowników organów ochrony zabytków zatrudnionych w związku z prowadzeniem i obsługą rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1, a także udzielaniem licencji,
- 4) opracowywanie, drukowanie i dystrybucję publikacji oraz materiałów informacyjnych dotyczących ochrony dziedzictwa archeologicznego i martyrologicznego, a także poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych,
- 5) przechowywanie i zabezpieczanie zabytków ruchomych i dóbr kultury pozyskanych w wyniku poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków,
- 6) szkolenie funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej, straży gminnych, Straży Leśnej oraz pracowników organów administracji morskiej w zakresie zapobiegania zagrożeniom dla dziedzictwa archeologicznego i martyrologicznego związanych z nielegalnymi poszukiwaniami zabytków ruchomych,
- 7) wypłatę nagród pieniężnych albo przyznawanie dyplomów, o których mowa w art. 34 ust. 1

– na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.

5. Środkami Funduszu dysponuje Generalny Konserwator Zabytków, który określa sposób przeznaczania tych środków na poszczególne cele określone w ust. 4 w danym roku kalendarzowym.

6. Koszty obsługi Funduszu Poszukiwań Ukrytych lub Porzuconych Zabytków Ruchomych są pokrywane ze środków tego Funduszu.”;

4) po art. 107e dodaje się art. 107ea w brzmieniu:

„Art. 107ea. 1. Kto niezwłocznie nie zawiadomił właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków o znalezieniu lub pozyskaniu w wyniku poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, przedmiotu, co do którego nie można wykluczyć, że jest on zabytkiem archeologicznym, zabytkiem ruchomym niebędącym zabytkiem archeologicznym albo dobrem kultury, nie zabezpieczył lub nie oznaczył jego miejsca znalezienia, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

2. Kto niezwłocznie nie wstrzymał poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, do czasu przeprowadzenia czynności, o których mowa w art. 33a ust. 3, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

3. Kto niezwłocznie nie przekazał właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków informacji i fotografii, o których mowa w art. 33a ust. 1 i 7, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

4. Kto niezwłocznie nie dopełnił obowiązku określonego w art. 36c ust. 3, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

5. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1-4, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków właściwy dla miejsca, w którym znaleziono zabytek lub pozyskano lub poszukiwano zabytku.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. poz. 1904 oraz z 2024 r. poz. 647) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) w pkt 1 dodawany art. 33a otrzymuje brzmienie:

„Art. 33a. 1. Kto w wyniku poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, znalazł lub pozyskał przedmiot, co do którego nie można wykluczyć, że jest on zabytkiem archeologicznym, zabytkiem ruchomym niebędącym zabytkiem archeologicznym albo dobrem kultury, jest obowiązany niezwłocznie zabezpieczyć ten przedmiot, oznakować

miejsce jego znalezienia, wykonać w formie cyfrowej kolorowe fotografie przedmiotu, a także fotografie miejsca jego znalezienia, w rozdzielczości co najmniej 5 Mpx, oraz niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego miejscowo wojewódzkiego konserwatora zabytków przy użyciu aplikacji mobilnej, o której mowa w art. 36b ust. 2, ze wskazaniem współrzędnych miejsca znalezienia przedmiotu z wykorzystaniem systemu nawigacji satelitarnej, oraz przekazać wykonane fotografie.

2. W przypadku znalezienia lub pozyskania przedmiotu, co do którego nie można wykluczyć, że jest on zabytkiem archeologicznym, prowadzący poszukiwania, niezależnie od spełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest niezwłocznie wstrzymać poszukiwania w odległości co najmniej 100 metrów wokół znalezionego lub pozyskanego przedmiotu do czasu przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 3.

3. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany dokonać oględzin znalezionego lub pozyskanego przedmiotu i miejsca jego znalezienia lub pozyskania. Oględziny mogą się odbyć przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających dokonanie tej czynności na odległość, jeżeli taka forma oględzin pozwoli na jednoznaczną identyfikację przedmiotu, a także na udokumentowanie okoliczności i miejsca jego znalezienia.

4. Wojewódzki konserwator zabytków w terminie 60 dni od dnia zakończenia oględzin dokonuje oceny, czy znaleziony lub pozyskany przedmiot jest zabytkiem archeologicznym, zabytkiem ruchomym niebędącym zabytkiem archeologicznym albo dobrem kultury, oraz informuje zawiadamiającego o ustaleniach i dalszych działaniach co do znalezionego przedmiotu.

5. Wojewódzki konserwator zabytków przy dokonaniu oceny, o której mowa w ust. 4, może zasięgać opinii instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami lub opinii rzeczoznawcy ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

6. Wojewódzki konserwator zabytków umieszcza w rejestrze, o którym mowa w art. 36d ust. 1, oraz oznacza numerem informację o znalezionym przedmiocie będącym zabytkiem archeologicznym, zabytkiem ruchomym niebędącym zabytkiem archeologicznym albo dobrem kultury, okolicznościach i miejscu jego znalezienia oraz numerze licencji poszukiwacza, a także załącza dokumentację wytworzoną na podstawie ust. 3 oraz fotografie, o których mowa w ust. 1 i 7.

7. W przypadku gdy prowadzący poszukiwania znalazł lub pozyskał przedmiot, który w jego ocenie nie jest zabytkiem archeologicznym, zabytkiem ruchomym niebędącym zabytkiem

archeologicznym albo dobrem kultury, niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie wojewódzkiego konserwatora zabytków poprzez przekazanie cyfrowej, kolorowej fotografii przedmiotu w rozdzielczości co najmniej 5 Mpx przy użyciu aplikacji mobilnej, o której mowa w art. 36b ust. 2. Wojewódzki konserwator zabytków może zażądać dodatkowych informacji o tym przedmiocie, w tym wskazania współrzędnych miejsca znalezienia przedmiotu z wykorzystaniem systemu nawigacji satelitarnej, jeżeli powożmie uzasadnione wątpliwości co do oceny zawiadamiającego. Przepisy ust. 2-6 stosuje się odpowiednio.

8. Po potwierdzeniu, że znaleziony przedmiot jest zabytkiem archeologicznym, wojewódzki konserwator zabytków oznacza obszar, o którym mowa w ust. 2, jako wyłączony z możliwości prowadzenia poszukiwań. Informację o tym fakcie, oznaczoną numerem, przekazuje do rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1. Oznaczenie obszaru, o którym mowa w ust. 2, jest skuteczne do dnia wejścia w życie aktu prawa miejscowego, o którym mowa w art. 36c ust. 6.

9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokonania oględzin określonych w ust. 3, a także formę i zakres informacji przekazywanych do rejestru poszukiwań, o których mowa w art. 36d ust. 1 i 8, uwzględniając konieczność skutecznej identyfikacji znalezionego przedmiotu oraz miejsca i okoliczności tego zdarzenia, a także kierując się potrzebą wykorzystania tych informacji do analizy, o której mowa w art. 36d ust. 9.”,

b) w pkt 2 art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Osobom, które odkryły w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, przypadkowo znalazły albo znalazły lub pozyskały w wyniku poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, zabytek archeologiczny, mogą otrzymać nagrodę pieniężną albo dyplom, jeżeli dopełniły obowiązków określonych odpowiednio w art. 32 ust. 1, art. 33 ust. 1 lub w art. 33a ust. 1 i 2 oraz jeżeli środki finansowe zgromadzone na ten cel w danym roku kalendarzowym na funduszu, o którym mowa w art. 83c, są wystarczające do przyznania nagrody.

2. Nagroda pieniężna może zostać przyznana, gdy zabytek archeologiczny posiada szczególną wartość historyczną, artystyczną lub naukową, a w pozostałych przypadkach przyznaje się dyplom.

3. Wartość przyznanej nagrody pieniężnej nie może być wyższa niż trzykrotność kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku

kalendarzowym, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

4. W wyjątkowych przypadkach gdy zabytek archeologiczny posiada oprócz szczególnej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej także znaczną wartość materialną, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wysokość nagrody pieniężnej może zostać podwyższona do dziesięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3.

5. Nagrody pieniężne wypłaca się ze środków zgromadzonych na ten cel w danym roku kalendarzowym na funduszu, o którym mowa w art. 83c.

6. Wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków o przyznanie nagrody zawiera:

- 1) imię i nazwisko, numer licencji osoby, która odkryła, znalazła lub pozyskała zabytek archeologiczny, adres jej zamieszkania, a także numer informacji, o której mowa w art. 33a ust. 6;
- 2) uzasadnienie przyznania nagrody, zawierające w szczególności potwierdzenie, że osoba objęta wnioskiem dopełniła obowiązków określonych odpowiednio w art. 32 ust. 1, art. 33 ust. 1 lub art. 33a ust. 1 i 2.

8. Do wniosku dołącza się:

- 1) decyzję o przekazaniu zabytku archeologicznego w depozyt podmiotowi, o którym mowa w art. 35 ust. 3, oraz protokół faktycznego przekazania zabytku temu podmiotowi;
- 2) kartę ewidencyjną zabytku archeologicznego;
- 3) sprawozdanie i dokumentację z badań archeologicznych, o ile niezbędne było ich przeprowadzenie;
- 4) zdjęcia dokumentacyjne zabytku archeologicznego;
- 5) wyniki badań specjalistycznych lub opinii uzyskanych dla zabytku, jeżeli zostały wykonane.

9. W przypadku odkrycia lub znalezienia zabytku archeologicznego na polskich obszarach morskich, z wnioskiem o przyznanie nagrody występuje właściwy wojewódzki konserwator zabytków niezwłocznie po otrzymaniu niezbędnych informacji od dyrektora właściwego urzędu morskiego oraz zasięgnięciu opinii instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami wydobytymi z obszarów morskich.

10. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dokonuje oceny wartości zabytku, o którym mowa w ust. 1, pod względem historycznym, naukowym i artystycznym oraz szacuje jego wartość materialną przy udziale:

- 1) rzeczoznawcy ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, lub
- 2) instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami, lub
- 3) podmiotu gospodarczego wyspecjalizowanego w zakresie obrotu zabytkami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) innej osoby posiadającej wiadomości specjalne niezbędne do oceny lub szacowania wartości danego zabytku.

11. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przyznawania nagród pieniężnych, uwzględniając kompletność informacji niezbędnych do przyznania nagrody oraz zapewnienie przejrzystości i sprawności postępowania w sprawie przyznania nagrody.”,

c) w pkt 4 dodawane art. 36b-36d otrzymują brzmienie:

„Art. 36b. 1. Poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych przy użyciu urządzeń elektronicznych lub technicznych może prowadzić osoba pełnoletnia pod warunkiem posiadania ważnej licencji, pisemnej zgody właściciela nieruchomości i posiadacza nieruchomości oraz po dokonaniu zgłoszenia poszukiwań do rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1, oraz otrzymaniu potwierdzenia tego zgłoszenia.

2. Zgłoszenia poszukiwań, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się przed rozpoczęciem poszukiwań za pomocą aplikacji mobilnej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3. Zgłoszenie poszukiwań, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:

- 1) oznaczenie zgłaszającego: imię i nazwisko, numer licencji oraz adres poczty elektronicznej;
- 2) termin poszukiwań, nie dłuższy niż 15 dni oraz obliczony od dnia, w którym nastąpiło potwierdzenie zgłoszenia;
- 3) obszar poszukiwań poprzez wskazanie numeru działki ewidencyjnej w ewidencji gruntów i budynków, na której terenie poszukiwania będą prowadzone, a jeżeli działka ma powierzchnię większą niż 1 ha i poszukiwania nie będą prowadzone na całym jej terenie – określenie części działki, na której poszukiwania będą prowadzone;

- 4) oświadczenie zgłaszającego o posiadaniu pisemnej zgody właściciela nieruchomości i posiadacza nieruchomości na prowadzenie poszukiwań wraz z dołączoną kopią tej zgody;
- 5) oświadczenie zgłaszającego o prawdziwości danych i informacji zawartych w zgłoszeniu poszukiwań, o którym mowa w ust. 1.

4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 4-5, są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 i 1907); składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

5. W odniesieniu do tego samego obszaru poszukiwań zgłoszenie poszukiwań, o których mowa w ust. 1, może być dokonane przez dowolną liczbę zgłaszających.

6. Potwierdzenia zgłoszenia poszukiwań do rejestru poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1, dokonuje za pomocą aplikacji mobilnej właściwy ze względu na miejsce poszukiwań wojewódzki konserwator zabytków w terminie 21 dni od dokonania zgłoszenia zgodnie z ust. 2 przez zgłaszającego poszukiwania. Zgłaszający poszukiwania może rozpocząć prowadzenie poszukiwań, jeżeli wojewódzki konserwator zabytków w tym terminie nie wniósł sprzeciwu na podstawie ust. 7 lub potwierdził zgłoszenie przed upływem tego terminu.

7. Wojewódzki konserwator zabytków może wnieść sprzeciw wobec zgłoszenia poszukiwań, jeżeli:

- 1) zgłoszony obszar poszukiwań dotyczy obszarów określonych w art. 36c ust. 1 lub objętych wnioskiem o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 5, lub tym pozwoleniem;
- 2) licencja została cofnięta lub zawieszona.

8. W przypadku otrzymania sprzeciwu zgłaszający informuje wojewódzkiego konserwatora za pomocą aplikacji mobilnej o rezygnacji ze zgłoszenia albo żąda wydania decyzji w sprawie sprzeciwu.

9. W przypadku żądania wydania decyzji w sprawie sprzeciwu wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję w sprawie sprzeciwu w terminie 14 dni od dnia złożenia żądania.

Art. 36c. 1. Zabrania się poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, na obszarach:

- 1) zabytków wpisanych do rejestru i ich otoczenia wpisanego do rejestru lub ujętych w ewidencji zabytków – w odległości mniejszej niż 100 metrów od nich;

- 2) zabytków uznanych za pomnik historii;
- 3) parków kulturowych;
- 4) objętych formami ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 pkt 4;
- 5) ochrony dziedzictwa kulturowego objętych ochroną na podstawie Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjętej w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. poz. 190 i 191), oraz ich stref buforowych;
- 6) cmentarzy, mogił i grobów wojennych oraz miejsc kaźni;
- 7) Pomników Zagłady i ich stref ochronnych;
- 8) o których mowa w art. 33a ust. 8;
- 9) o których mowa w art. 36c ust. 4-6;
- 10) objętych badaniami archeologicznymi – w odległości mniejszej niż 100 metrów od nich.

2. Przepisy art. 10a stosuje się odpowiednio w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Osoba prowadząca poszukiwania, o których mowa w art. 36b ust. 1, jest obowiązana niezwłocznie przerwać poszukiwania w miejscu znalezienia:

- 1) zwłok lub szczątków, co do których nie można wykluczyć, że są to zwłoki lub szczątki ludzkie, lub
 - 2) przedmiotów lub substancji, co do których nie można wykluczyć, że są groźne dla zdrowia i życia ludzi, w szczególności materiałów wybuchowych oraz toksycznych substancji chemicznych
- oraz zawiadomić niezwłocznie najbliższą jednostkę Policji i wojewódzkiego konserwatora zabytków, wraz ze wskazaniem współrzędnych tego miejsca z wykorzystaniem systemu nawigacji satelitarnej, w celu zamieszczenia informacji w rejestrze poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1.

4. W drodze aktu prawa miejscowego wojewoda może wyznaczyć obszary wyłączone z poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, na obszarach w odległości co najmniej 100 metrów wokół miejsc, o których mowa w ust. 3. Informację o wyznaczeniu obszaru wyłączonego z poszukiwań wojewoda niezwłocznie przekazuje właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu zamieszczenia informacji w rejestrze poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1.

5. Na wniosek regionalnego dyrektora ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego, wojewoda może wyznaczyć obszary wyłączone z poszukiwań, o których mowa

w art. 36b ust. 1, w przypadku gdy są objęte formami ochrony przyrody określonymi w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940). Informację o wyznaczeniu obszaru wyłączanego z poszukiwań wojewoda niezwłocznie przekazuje właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu zamieszczenia informacji w rejestrze poszukiwań, o którym mowa w art. 36d ust. 1.

6. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, w drodze aktu prawa miejscowego, wojewoda może wyznaczyć obszary wyłączone z poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, w przypadku występowania na nich potwierdzonych licznych skupisk stanowisk archeologicznych o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego.

Art. 36d. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi w systemie teleinformatycznym rejestr, zwany dalej „rejestrem poszukiwań”, w celu zapewnienia organizacji prowadzenia poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, sprawowania kontroli nad tymi poszukiwaniami, a także dokonywania cyklicznych analiz wpływu prowadzonych poszukiwań na bezpieczeństwo dziedzictwa kulturowego.

2. W rejestrze poszukiwań gromadzi się następujące dane i informacje:

- 1) imiona i nazwiska oraz adres poczty elektronicznej osób zgłaszających poszukiwania, o których mowa w art. 36b ust. 1;
- 2) numery ewidencyjne licencji osób zgłaszających poszukiwania, o których mowa w art. 36b ust. 1;
- 3) informację o terminie oraz obszarze zgłoszonych poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1;
- 4) oświadczenia zgłaszających poszukiwania, o których mowa w art. 36b ust. 1, o posiadaniu zgody właściciela nieruchomości i posiadacza nieruchomości na prowadzenie poszukiwań;
- 5) informacje o znalezionych przedmiotach, zabytkach lub dobrach kultury, okolicznościach i miejscu ich znalezienia, a także dokumentację, fotografie i nadane numery, o których mowa w art. 33a ust. 6;
- 6) numery ewidencyjne licencji osób, które otrzymały nagrody i dyplomy określone w art. 34 ust 2 i 4;
- 7) oświadczenia zgłaszających poszukiwania o prawdziwości danych i informacji zawartych w zgłoszeniach;
- 8) informację dotyczące zgłoszeń, o których mowa w art. 36c ust. 3;

- 9) numery ewidencyjne licencji cofniętych lub zawieszonych;
 - 10) informację o obszarach, o których mowa w art. 36c ust. 1;
 - 11) informację o wykrytych czynach zabronionych przeciwko zabytkom archeologicznym, a także innych przypadkach czynów zabronionych związanych z poszukiwaniami ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych oraz dóbr kultury.
3. Dane określone w ust. 2 pkt 1 usuwa się po upływie roku od zakończenia poszukiwań.
4. W celach określonych w ust. 1 dostęp do rejestru poszukiwań posiadają:
- 1) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
 - 2) Generalny Konserwator Zabytków;
 - 3) wojewoda;
 - 4) wojewódzki konserwator zabytków;
 - 5) dyrektor urzędu morskiego;
 - 6) regionalny dyrektor ochrony środowiska;
 - 7) Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.
5. Dostęp do rejestru poszukiwań posiadają również Policja, Straż Graniczna, Krajowa Administracja Skarbowa, straż gminna i straż leśna w celu realizacji zadań określonych w odrębnych przepisach.
6. Administratorem danych, w tym danych osobowych, gromadzonych w rejestrze poszukiwań jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
7. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wykonuje obowiązki, o których mowa w art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).
8. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zapewnia utrzymanie rejestru poszukiwań, w tym:
- 1) zapewnia ochronę przed nieuprawnionym dostępem do rejestru poszukiwań;
 - 2) zapewnia integralność danych w rejestrze poszukiwań;
 - 3) zapewnia dostępność systemu teleinformatycznego, w którym rejestr poszukiwań jest prowadzony, dla podmiotów przetwarzających dane w tym rejestrze;
 - 4) przeciwdziała uszkodzeniom systemu teleinformatycznego, w którym rejestr poszukiwań jest prowadzony;

- 5) określa zasady bezpieczeństwa przetwarzanych danych, w tym danych osobowych;
- 6) określa zasady zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych;
- 7) zapewnia rozliczalność działań dokonywanych na danych zawartych w rejestrze poszukiwań;
- 8) zapewnia poprawność danych przetwarzanych w rejestrze poszukiwań.

9. Generalny Konserwator Zabytków, na podstawie danych przetwarzanych w rejestrze poszukiwań, co 2 lata sporządza analizę wpływu prowadzonych poszukiwań na bezpieczeństwo dziedzictwa kulturowego, którą po zasięgnięciu opinii Rady Ochrony Zabytków przekazuje ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

10. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego udostępnia analizę, o której mowa w ust. 9, na stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej.

11. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem cyfryzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne działania aplikacji mobilnej, o której mowa w art. 36b ust. 2, szczegółowy tryb dokonywania zgłoszeń poszukiwań, o których mowa w art. 36b ust. 1, oraz przetwarzania informacji w rejestrze poszukiwań, uwzględniając konieczność zapewnienia efektywności prowadzonych postępowań oraz sprawności działania aplikacji mobilnej i rejestru poszukiwań.”;

d) uchyla się pkt 11;

2) art. 3 otrzymuje brzmienie: „Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. z 2023 r. poz. 501) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do osób, o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292).”;

2) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. W przypadku, gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym i stała się własnością Skarbu Państwa, znalazcy niebędącemu osobą, o której mowa w art. 34

ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przysługuje nagroda.

2. Nagrodę pieniężną przyznaje się w wysokości do trzykrotności kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674).

3. W wyjątkowych przypadkach, gdy zabytek lub materiał archiwalny ma zarówno szczególną wartość historyczną, artystyczną lub naukową, jak i znaczną wartość materialną, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wysokość nagrody pieniężnej może zostać podwyższona do dziesięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2.

4. Jeżeli zabytek lub materiał archiwalny został znaleziony przez kilka osób, nagrodę pieniężną dzieli się na części w określonym przez te osoby stosunku, a w razie braku porozumienia pomiędzy tymi osobami – na części równe.

5. Nagrody pieniężne przyznaje, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

6. Nagroda za znalezienie zabytku jest przyznawana na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków.

7. Nagroda za znalezienie materiału archiwalnego jest przyznawana na wniosek dyrektora archiwum państwowego.

8. Wniosek o przyznanie nagrody zawiera:

- 1) imię i nazwisko osoby, która odkryła lub znalazła zabytek lub materiał archiwalny, wraz z adresem jej zamieszkania;
- 2) wskazanie miejsca odkrycia lub znalezienia zabytku lub materiału archiwalnego;
- 3) szczegółowy opis zabytku lub materiału archiwalnego;
- 4) uzasadnienie przyznania nagrody.

9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dokonuje oceny wartości zabytku lub materiału archiwalnego, pod względem historycznym, naukowym i artystycznym oraz szacuje jego wartość materialną przy udziale:

- 1) rzeczoznawcy ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, lub
- 2) instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami, lub

- 3) podmiotu gospodarczego wyspecjalizowanego w zakresie obrotu zabytkami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) innej osoby posiadającej wiadomości specjalne niezbędne do oceny lub szacowania wartości danego zabytku.

10. Nagrody pieniężne wypłaca się ze środków finansowych przewidzianych w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

11. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przyznawania nagród pieniężnych, uwzględniając kompletność informacji niezbędnych do przyznania nagrody oraz zapewnienie przejrzystości i sprawności postępowania w sprawie przyznania nagrody.”.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., z wyjątkiem art. 3 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.